

sagde han, sekteriske Mennesker, der, naar det hedder, at man ikke skal lyve, hæveder, at man maa absolut ikke lyve, og han nævnede igen Sekterne, og saa anførte han, at man i Kvækernes Sekt fandt en Udvej, en Omvej. Han nævnede et Eksempel. Der kommer en Mand løbende ned ad Gaden med et hævet Mordredskab, han forfølger en Fjende, denne Fjende slipper ind ad en Gadeport. Forfølgeren siger til en vejfarende, der kommer: „Hvor løb den Mand hen?“ Det er ganske øjensynligt, at hans Hensigt er at myrde den anden, og saa vil den naturlige menneskelige Følelse tilsige den Mand, der adspørges, at svare: „Han løb den Vej“ og at vise en gal Vej. Han lyver altsaa, men han lyver moralsk og kristeligt fuldt forsvareligt, for han vil derved redde et Medmenneskes Liv. Omstændighederne, Motivet gør, at Løgnen i det Tilfælde er fuldstændig berettiget. Men Kvækerne siger, at det er den ikke, for det er bogstavtroende Mænd, man maa ikke lyve. Saa har de fundet den Udvej, at Manden, der spørges om, hvor den forfulgte løb hen, skulde ikke sige noget usandt, men han skulde stikke Tommelfingeren i Ærmet og sige: „Der løb han ikke hen.“ Saa havde han reserveret sig Sandheden.

Det Foredrag, vi i Gaar hørte af det ærede Medlem fra Faaborg (Starcke), var et Kvækerforedrag, det indeholdt ganske den samme Anvisning: ved at stille Ordene paa Skruer skulde man undgaa rent og klart at sige Usandhed, skønt Usandhed i dette Tilfælde vilde være fuldkommen moralsk berettiget. Jeg har ikke haft Tid til at gennemgaa det nødvendige Materiale, jeg vilde ellers have været i Stand til at paavise, skønt det burde være ganske overflødigt, at der, saa vidt jeg ved, i alle etiske Haandbøger lige fra Biskop Martensens kristelige Etik til Henrik Scharlings Sædelære og Høffdings humane Etik findes Af-snit, der handler om Nøddrabs, Nødværges og Nødløgnns moralske enten kristelige eller humane Berettigelse. Lige før Mødet sagde en Kollega her i Tinget, som er Præst, at for kommende Præster findes der en Haandbog, og i denne Haandbog er der et Kapitel om Nødløgn, og det er et meget stort Kapitel. Om det er, fordi det er en Haandbog for kommende Præster, ved jeg ikke, det kan ganske naturligt komme deraf, at netop Præster i hele deres Virksomhed ved Sygesengen, overfor Samvittighedstilfælde o. s. v. har i højere Grad Brug for Nødløgn end selv Ministre, det

kan være, det er derfor, Kapitlet er saa stort og saa udtømmende. Men naar det er Tilfældet, maa man forbavses over, at det skal være nødvendigt at holde saadanne Forelæsninger som dem, der blev holdt her i Gaar. Der blev sagt om det Foredrag, der blev holdt af det ærede Medlem fra Thisted (Munk-Poulsen), at om det end ikke virkede saa filosofisk som de to Professorers, virkede det dog med en vis ægte, jævn, troskyldig Enfoldighed. Da jeg hørte Foredraget, var jeg ikke ganske vis paa, at al Enfoldigheden var fuldkommen ægte. Man kan jo sige, at der bag denne jævne, haandfaste, naive, maa-ske lidt plumpe, lidt grove, krasse Opfattelse af Ret og Redelighed: naar man ikke maa lyve, maa man ikke lyve o. s. v., laa en ærlig, naiv Enfoldighed, men efterhaanden som Foredraget skred frem, fik jeg en levende Følelse af, at dette Foredrag og de Standpunkter, som blev gjort gældende deri, passede forbavsende godt til den Valgkamp, som rimeligvis om kort Tid skal føres netop i den Kreds, det ærede Medlem repræsenterer. Der var alle Ingredienserne til denne Valgkamp: Der skal slaas paa Arboe Rasmussen i visse Missionsegne, der skal agiteres imod disse frygtelige Gudsfor nægttere og Løgnere, vi for Tiden har til Ministre, der skal tages meget forsigtigt paa Salgsspørgsmaalet. Det ærede Medlem fra Thisted fulgte ikke sin Partiformand, som rent og klart har erklæret sig for Salgets Realitet og i Gaar yderligere erklærede, at efter Valget vilde han stemme for Salget, nej, det ærede Medlem fra Thisted talte ikke saa helt enfoldigt, saa helt jævnt, saa helt enkelt paa dette Punkt, han vilde holde dette Spørgsmaal svævende i den kommende Tid, thi der er sikkert i hans Valgkreds Salgsmodstandere, hvis Stemmer det ærede Medlem, som den Forretningsmand i Fiskeri og andet, han er, ikke vil have saa meget imod at modtage. Det forekommer mig altsaa, at var Enfoldigheden ægte, var den i alt Fald særdeles behændigt tilrettelagt netop overfor den Valgsituation i den paa-gældende Valgkreds, som det ærede Medlem fra Thisted gaar i Møde.

Hele den Situation, der i Øjeblikket er opstaaet, hele den Presse-kampagne, der har rejst sig med en tropisk Hvirvelstorms Hast — for 14 Dage siden var her stille, og om 14 Dage er der maaske igen stille i den samme Presse — i Sandhedens Navn og for Sandhedens Skyld, har paa mig i udpræget Grad gjort det Indtryk — og jeg har som Redaktør